

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЕВООБРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Андришин В.П., викладач

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Для ефективного регулювання орієнтованої на експорт діяльності підприємств на мікрорівні необхідна деталізація загального показника: виокремлення його складових, виявлення базових індикаторів ефективності, які здійснюють реальний вплив на результуючий показник у конкретних умовах функціонування підприємств певної галузі в певний період, кількісний розрахунок зазначеної залежності, визначення напрямків впливу кожного з індикаторів і розробка рекомендацій уже на підставі проведеного аналізу.

При оцінці економічної діяльності підприємств зазвичай оперують низкою індикаторів, що характеризують ефективність зазначеної діяльності, а саме: ефективність виробництва експортної продукції; ефективність продажу експортної продукції; рентабельність експортних продажів; питома вага експорту в загальному обсязі реалізації; доля інноваційної продукції; фондівіддача; фондоємність; продуктивність праці персоналу при експорті; результативність праці при експорті.

Розробка методичного підходу до оцінки ефективності експортної діяльності підприємства сприятиме покращенню управлінського процесу при визначенні пріоритетних напрямків поліпшення показників експортної діяльності.

Варто зазначити, що розробка й основні складові методичного підходу безпосередньо залежать від наявності даних щодо функціонування підприємства, зокрема, його експортної діяльності, а також від можливості кількісного вимірювання зовнішніх чинників, які відображають загальний стан економіки та основні тенденції його розвитку та чинять безпосередній вплив на експортну діяльність підприємства.

Аналіз сучасних зарубіжних досліджень дозволив виокремити два основні методичні підходи, що використовуються при оцінці ефективності експортної діяльності підприємств:

- метод багатовимірної регресії [1];
- метод оптимізації [2].

Задля аналізу та прогнозу результатів експортної діяльності постає завдання розрахувати вплив незалежних змінних виробничо-господарської діяльності підприємств на величину цього показника. Проблема полягає в тому, що в загальному випадку далеко не завжди можливо наперед визначити, обсяги, а іноді навіть і номенклатуру продукції, які підуть на експорт у поточному періоді. Водночас, логічно припустити, що на обсяги та продуктивність експорту тим чи іншим чином впливають загальні показники економічної

діяльності підприємства, відтак, установивши стохастичні взаємозв'язки між ними та результуючим показником – обсягом експорту продукції, можна не лише прогнозувати його величину (враховуючи, безперечно, й індикатори зовнішнього економічного середовища), а й розробляти та планувати управлінські рішення задля підвищення ефективності експортної діяльності.

Статистичною базою слугують дані низки підприємств галузі за 2008-2013 роки. Аналіз зазначених даних дозволяє передовсім обрати вигляд статистичної залежності й остаточно уточнити набір незалежних змінних, оптимальні відносно мінімізації похибки.

Діяльність підприємства характеризує велика кількість внутрішніх чинників, крім того наявні численні параметри зовнішнього економічного середовища, що теж тією чи іншою мірою впливають на результат виробничої діяльності підприємства. Всі їх врахувати нереально, тому на першому етапі було здійснено відбір значущих параметрів, тобто, було виділено чинники, що мають найбільшу силу впливу на експортну діяльність узагальненого деревообробного підприємства й отримано лінійне рівняння залежності обсягу експорту підприємства від відібраних чинників.

На результати експортної діяльності підприємства потенційно впливають різнотипні чинники. Їх можна розподілити на чинники виробничо-господарської й іншої діяльності підприємства – внутрішні та чинники оточуючого інституційно-економічного середовища, в якому функціонує підприємство – зовнішні чинники. При цьому слід зазначити, що серед аналізованих чинників, як внутрішніх, так і зовнішніх, зустрічаються такі, вплив яких не можливо оцінити кількісно: чи тому, що вони мають якісний характер по суті, чи тому, що дані щодо їх кількісних значень недоступні. Таким показникам внаслідок проведеного анкетного опитування присвоєно вагові коефіцієнти впливу на результуючий показник ефективності експортної діяльності підприємств. Інша група показників – ті, що можуть бути виміряні кількісно, є об'єктом дослідження в наступному пункті. Зазначимо також, що змінні цієї групи відбиралися виключно серед внутрішніх показників діяльності підприємств, доступної з фінансової звітності, тобто таких, на які може бути здійснено управлінський вплив.

Література:

1. Winklhofer H., Diamantopoulos A. A model of export sales forecasting behavior and performance: development and testing // *International Journal of Forecasting*. – 2003. – No 19. – pp. 271-285.
2. Karasneh A. Improving Decision Making: Route Optimization Techniques for Aqaba Sea Port in Jordan // *International Journal of Business and Management*. – 2012. – Vol. 7 – No. 9. – May 2012. – pp. 65-74.